

УДК 37.016
М80

Серія «Мій конспект»
Заснована 2008 року

Автор:

Морозова Н. М., спеціаліст вищої категорії, учитель-методист,
Авторська школа Бойко, м. Харків

Морозова Н. М.

М80 Всесвітня історія. 9 клас / Н. М. Морозова. — Харків :
ВГ «Основа», 2018. — 120 с. — (Серія «Мій конспект»)
ISBN 978-617-00-3258-4.

Видання «Мій конспект» — серія посібників, які ставлять на меті допомогти вчителів під час підготовки до уроку. Пропонований посібник розроблено у повній відповідності з оновленою програмою до курсу «Всесвітня історія» для 9 класу (рівень стандарту). Конспекти всіх уроків курсу «Всесвітня історія» подано на окремих аркушах. У виданні передбачено завдання, спрямовані на формування історичних компетентностей учнів, а також розробки практичних занять та уроків узагальнення та тематичного оцінювання. Для записів учителя передбачено місце.

Для вчителів історії.

УДК 37.016

Навчальне видання

МОРОЗОВА Наталія Миколаївна

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ. 9 КЛАС

Головний редактор *Харківська Н. І.*

Редактор *Івакін О. О.*

Відповідальний за видання *Афанасенко Ю. М.*

Технічний редактор *Островський Є. С.*

Коректор *Журенко О. М.*

Підписано до друку 20.12.2017. Формат 84×108/16.

Папір газет. Друк офсет. Гарнітура Шкільна.

Ум. друк. арк. 12,6. Замовлення № 18-01/15-06.

ТОВ «Видавнича група «Основа»

61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66, тел. (057) 731-96-33

e-mail: office@osnova.com.ua

Свідцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5216 від 22.09.2016 р.

Надруковано у друкарні ТОВ «ТРИАДА-ПАК»

м. Харків, пров. Сімферопольський, 6. Тел. +38(057)703-12-21

www.triada-pack.com, email: sale@triada.kharkov.ua

ISO 9001:2015 № UA228351, FАMО TRIADA LLC (065445)

ISBN 978-617-00-3258-4

© Морозова Н. М., 2017

© Корягін В. О., макет обкладинки, 2018

© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2018

Зміст

Календарне планування курсу «Всесвітня історія». 9 клас (35 годин) 4

Розділ 1. ЄВРОПА ПІД ЧАС ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ ТА НАПОЛЕОНІВСЬКИХ ВІЙН

Уроки 1–2.	Криза «старого порядку» і Французька революція кінця XVIII ст.	13
Уроки 3–4.	Франція від Консульства до Віденського конгресу	19
Урок 5.	Лабораторно-практичне заняття «Права людини в революційній Франції»	23
Урок 6.	Узагальнення. Тематичне оцінювання за розділом 1	27

Розділ 2. ЄВРОПА ТА АМЕРИКА В ДОБУ РЕВОЛЮЦІЙ І НАЦІОНАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ (1815–1870 рр.)

Урок 7.	Індустріальна революція та спроби осмислення нової дійсності	31
Урок 8.	Велика Британія	35
Урок 9.	Франція	37
Урок 10.	«Весна народів»	41
Урок 11.	Німеччина та Італія	43
Урок 12.	Російська імперія	47
Урок 13.	США і Латинська Америка	49
Урок 14.	Лабораторно-практичне заняття «Повсякденне життя»	53
Урок 15.	Узагальнення. Тематичне оцінювання за розділом 2	57

Розділ 3. МОДЕРНІЗАЦІЯ КРАЇН ЄВРОПИ ТА АМЕРИКИ в останній третині XIX — на початку XX ст. ПРОБУДЖЕННЯ АЗІЇ

Урок 16.	Формування індустріального суспільства	61
Урок 17.	Франція	63
Урок 18.	Німецька імперія	67
Урок 19.	Велика Британія	69
Урок 20.	США	73
Урок 21.	Російська імперія	77
Урок 22.	Австро-Угорщина і Балкани	81
Урок 23.	Японія, Китай, Османська імперія	85
Урок 24.	Лабораторно-практичне заняття «Реформи європейських країн у XIX — на початку XX ст.»	89
Урок 25.	Узагальнення. Тематичне оцінювання за розділом 3	91

Розділ 4. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ (друга половина XIX — початок XX ст.)

Урок 26.	Міжнародні відносини наприкінці XIX ст.	93
Уроки 27–28.	Лабораторно-практична робота «Міжнародні відносини на початку XX ст.»	95
Урок 29.	Узагальнення. Тематичне оцінювання за розділом 4	99

Розділ 5. РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ І ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ (кінець XVIII — початок XX ст.)

Урок 30.	Розвиток, освіти, науки і техніки	103
Урок 31.	Розвиток культури	107
Урок 32.	Вплив науково-технічної революції на суспільство	111
Урок 33.	Лабораторно-практичне заняття «Повсякденне життя людей на початку XX ст.»	115
Урок 34.	Узагальнення. Тематичне оцінювання за розділом 5	117
Урок 35.	Узагальнення до курсу	119

Календарне планування КУРСУ «ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ». 9 КЛАС (35 ГОДИН)

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності учня	Міжпредметні зв'язки
Розділ 1. Європа в час Французької революції та наполеонівських війн				
1–2	Криза «старого порядку» і Французька революція кінця XVIII ст. Практична робота	Криза «старого порядку» (французьке суспільство наприкінці XVIII ст., доба Просвітництва). Французька революція кінця XVIII ст.	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • хронологічні межі й періодизацію Французької революції. <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • причинний зв'язок між ідеями епохи Просвітництва, кризою «старого порядку» і революцією у Франції; • Французьку революцію як поштовх до модернізації в соціальній та культурній сферах життя Європи; • поняття «конституційна монархія». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • розкривати передумови і сутність Французької революції; • обґрунтовувати судження про історичне значення Декларації прав людини і громадянина, діяльності Дантона, Робесп'єра. <p><i>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт (на уроці):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • на основі аналізу доступних джерел укласти історичний портрет діяча Французької революції (на вибір учителя) 	
3–4	Франція від Консульства до Віденського конгресу	Консульство та Імперія у Франції. Наполеон Бонапарт. Історичне значення Французької революції. Віденський конгрес. Священний союз	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • час існування імперії Наполеона I, дату Віденського конгресу й утворення Священного союзу; напрямки походів Наполеона I. <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • показувати на карті напрямки походів Наполеона I і територіальні зміни, пов'язані з ними та рішеннями Віденського конгресу; • визначати вплив політики Наполеона на розвиток європейських країн; • пояснювати причини краху наполеонівської імперії, наслідки рішень Віденського конгресу; • обґрунтовувати судження про історичне значення Цивільного кодексу Наполеона, діяльності Наполеона Бонапарта 	
5	Лабораторно-практичне заняття «Права людини в революційній Франції»		<p><i>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт (на уроці):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • підготувати есе на тему «Права людини і громадянина в якобінській Франції», «Утвердження принципів громадянського рівноправ'я: від Декларації прав людини і громадянина до Цивільного кодексу Наполеона» та ін. 	
6	Узагальнення. Тематичне оцінювання	Європа в час Французької революції та наполеонівських війн	Знання, розуміння та вміння з розділу 1	

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності учня	Міжпредметні зв'язки
Розділ 2. Європа та Америка в добу революцій і національного об'єднання (1815–1870 рр.)				
7	Індустріальна революція та спроби осмислення нової дійсності	Індустріальна революція у країнах Західної Європи та її наслідки. Парламентаризм. Спроби осмислення нової дійсності. Консерватизм, лібералізм, соціалізм. Національна ідея (націоналізм)	<p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • поняття «індустріальне суспільство», «ідеологія», «консерватизм», «лібералізм», «соціалізм», «нація», «націоналізм», «соціалізм», «парламентська демократія». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • пояснювати вплив індустріальної революції в Західній Європі на суспільний розвиток світу; • характеризувати соціальну структуру європейських суспільств; • простежувати становлення парламентської демократії в Європі; • визначати причини формування національно-визвольних рухів у країнах Європи 	
8	Велика Британія	Парламентські реформи у Великій Британії. Чартизм. Велика Британія — «майстерня світу». Зовнішня і колоніальна політика Великої Британії	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • час розгортання чартистського руху. <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • поняття «парламентська демократія», «чартистський рух», «професійна спілка». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • пояснювати вплив індустріальної революції в Західній Європі на суспільний розвиток світу; • характеризувати політичний і соціально-економічний розвиток в першій половині XIX ст., соціальну структуру, зміни в повсякденному житті; • простежувати становлення парламентської демократії в Європі 	
9	Франція	Франція в період Реставрації Бурбонів. Революція 1830 р. Липнева монархія. Австрійська імперія доби Клементена фон Меттерніха	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • дати Липневої революції у Франції. <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • поняття «реставрація». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • характеризувати політичний і соціально-економічний, соціальну структуру, зміни в повсякденному житті 	
10	«Весна народів»	«Весна народів». Революції 1848–1849 рр. в Західній і Центральній Європі. Національні рухи слов'янських народів	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • дати «Весни народів». <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • поняття «Весна народів». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати передумови й наслідки «Весни народів»; • визначати причини формування національно-визвольних рухів у країнах Європи, національні особливості й наслідки революцій 1848–1849 рр. 	

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності учня	Міжпредметні зв'язки
11	Німеччина та Італія	Об'єднання Німеччини та Італії	<p>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт (на уроці):</p> <ul style="list-style-type: none"> на основі аналізу доступних джерел укласти історичний портрет лідера національного руху (на вибір учителя) <p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> дати об'єднання Італії та Німеччини. <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> характеризувати політичний і соціально-економічний розвиток, соціальну структуру суспільства; визначати передумови й наслідки об'єднання Італії та Німеччини; обґрунтовувати судження про історичне значення діяльності Джузеппе Гарібальді, Камілло Кавура, Отто фон Бісмарка 	
12	Російська імперія	Суспільні рухи в Російській імперії в першій половині XIX ст.	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> дати Східної (Кримської) війни. <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> поняття «західники», «слов'янофіли». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> характеризувати політичний і соціально-економічний розвиток, соціальну структуру, зміни в повсякденному житті 	
13	США і Латинська Америка	Громадянська війна у США і Реконструкція Півдня. Утворення незалежних держав у Латинській Америці (оглядово)	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> дати Громадянської війни в США, здобуття незалежності країнами Латинської Америки. <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> поняття «аболіціонізм». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> характеризувати політичний і соціально-економічний розвиток, соціальну структуру європейських суспільств, зміни в повсякденному житті; визначати передумови й наслідки Громадянської війни та Реконструкції в США; обґрунтовувати судження про історичне значення діяльності Авраама Лінкольна, Сімона Болівара. <p>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт (на уроці):</p> <ul style="list-style-type: none"> на основі аналізу доступних джерел укласти історичний портрет лідера національного руху (на вибір учителя) 	
14	Лабораторно-практичне заняття «Повсякденне життя»		<p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> характеризувати зміни в повсякденному житті. <p>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт (на уроці):</p> <ul style="list-style-type: none"> підготувати аналітичну записку (після пояснень учителя та відповідно до запропонованої ним схеми) про суспільні наслідки індустріальної революції, зміни в житті та побуті різних верств населення в XIX ст., інше (на вибір учителя) 	

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності учня	Міжпредметні зв'язки
15	Узагальнення. Тематичне оцінювання	Європа та Америка в добу революцій і національного об'єднання (1815–1870 рр.)	Знання, розуміння та вміння з розділу 2	
Розділ 3. Модернізація країн Європи та Америки в останній третині XIX — на початку XX ст. Пробудження Азії				
16	Формування індустріального суспільства	Монополізація економіки. Зростання ролі держави в суспільному житті. Завершення формування індустріального суспільства в розвинених країнах світу	<p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • вплив результатів франко-пруської війни на суспільний розвиток Франції та Німеччини; • поняття «індустріалізація», «монополія», «трест», «синдикат», «картель», «дискримінація», «сегрегація», «суффражизм», «фемінізм». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати причини й наслідки індустріалізації, монополізації провідних галузей економіки 	
17	Франція	Франко-пруська війна та її наслідки. Третя Республіка у Франції. Жорж Клемансо	<p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • вплив результатів франко-пруської війни на суспільний розвиток Франції; • поняття «експансіонізм», «індустріалізація», «колоніальна імперія». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • показувати на карті напрямки колоніальної експансії та колоніальні володіння Франції; • характеризувати тенденції суспільно-політичного та економічного розвитку; • обґрунтовувати судження про історичне значення діяльності Жоржа Клемансо 	
18	Німецька імперія	Німецька імперія. Канцлерство Отто фон Бісмарка. Перехід Німеччини до «світової політики»	<p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • вплив результатів франко-пруської війни на суспільний розвиток Німеччини; • поняття «експансіонізм», «індустріалізація», «монополія», «колоніальна імперія». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • показувати на карті напрямки колоніальної експансії й колоніальні володіння Німеччини; • характеризувати тенденції суспільно-політичного та економічного розвитку; • визначати причини й наслідки переходу Німецької імперії до «світової політики»; • обґрунтовувати судження про історичне значення діяльності Отто фон Бісмарка 	

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності учня	Міжпредметні зв'язки
19	Велика Британія	Втрага Великою Британією промислової першості. Посилення колоніальної експансії. Ліберальні реформи Девіда Ллойд-Джорджа	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> час парламентських реформ у Великій Британії. <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> поняття «домініон», «експансіонізм», «індустріалізація», «монополія», «колоніальна імперія», «дискримінація», «суфразизм», «фемінізм». <p><i>Учень має зм'яти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> показувати на карті напрямки колоніальної експансії й колоніальні володіння Великої Британії; характеризувати тенденції суспільно-політичного та економічного розвитку, парламентські реформи у Великій Британії; обґрунтовувати судження про історичне значення діяльності королеви Вікторії, Девіда Ллойд-Джорджа 	
20	США	Економічне піднесення США. Антитрестівське законодавство. Експансіонізм. Режим сегрегації в південних штатах. «Справедливий курс» Теодора Рузвельта. «Нова демократія» Томаса Вудро Вільсона	<p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> поняття «гомуль», «експансіонізм», «антимонопольне законодавство», «індустріалізація», «монополія», «трест», «синдикат», «картель», «дискримінація», «сегрегація», «суфразизм», «фемінізм». <p><i>Учень має зм'яти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> характеризувати тенденції суспільно-політичного та економічного розвитку; визначати причини й наслідки впровадження антитрестівського законодавства в США; пояснювати причини відмінностей у темпах розвитку країн Європи та Америки; обґрунтовувати судження про історичне значення діяльності Теодора Рузвельта 	
21	Російська імперія	«Великі реформи» в Росії. Зовнішня та колоніальна політика Російської імперії. Революція 1905–1907 рр. Столипінські реформи	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> час «великих реформ» у Росії; дати першої російської революції, столипінських реформ. <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> поняття «індустріалізація», «монополія», «колоніальна імперія», «дискримінація». <p><i>Учень має зм'яти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> характеризувати тенденції суспільно-політичного та економічного розвитку; визначати причини й наслідки російських реформ 1860–1870-х років, російської революції 1905–1907 рр., столипінських реформ; обґрунтовувати судження про історичне значення діяльності Олександра II 	

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності учня	Міжпредметні зв'язки
22	Австро-Угорщина на і Балкани	Австро-Угорщина — дуалістична монархія. Утворення нових незалежних держав на Балканах	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> дати утворення дуалістичної Австро-Угорщини. <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> поняття «дуалістична монархія», «індустріалізація», «колоніальна імперія», «дискримінація». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> показувати на карті території незалежних держав на Балканах; характеризувати тенденції суспільно-політичного та економічного розвитку, особливості розвитку Австро-Угорщини; визначати причини й наслідки національних рухів слов'янських народів; обґрунтовувати судження про історичне значення діяльності Франца-Йосифа I 	
23	Японія, Китай, Османська імперія	«Доба Мейдзі» в Японській імперії. Початок японської територіальної експансії. Сунь Ятсен. Сінхайська революція. Спроби модернізації Османської імперії	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> час «доби Мейдзі» в Японії, Молодогатурецької та Сінхайської революцій; <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> поняття «пробудження Азії». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> показувати території Японії, Китаю, Османської імперії; пояснювати сутність революції Мейдзі, Молодогатурецької та Сінхайської революцій; обґрунтовувати судження про історичне значення діяльності королеви Вікторії, Олександра II, Отто фон Бісмарка, Франца-Йосифа I, Сунь Ятсена 	
24	Лабораторно-практичне заняття «Реформи європейських країн у XIX і на початку XX ст.»		<ul style="list-style-type: none"> Укласти порівняльну таблицю реформаторських заходів, які здійснювали під впливом модернізаційних процесів у XIX та на початку XX ст. уряди Росії, Австро-Угорщини, Німеччини, Франції, Великої Британії, Італії (на вибір учителя) 	
25	Узагальнення. Тематичне оцінювання	Модернізація країн Європи та Америки в останній третині XIX — на початку XX ст. Пробудження Азії	Знання, розуміння та вміння з розділу 3	
Розділ 4. Міжнародні відносини (друга половина XIX — початок XX ст.)				
26	Міжнародні відносини наприкінці XIX ст.	Міжнародні відносини наприкінці XIX ст. Утворення військово-політичних блоків — Тройстий союз і Антанта	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> час створення Тройстого союзу і Антанти. <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> поняття «геополітика», «військово-політичний союз» 	

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності учня	Міжпредметні зв'язки
27-28	Міжнародні відносини на початку ХХ ст. Практична робота	Початок боротьби за переділ колоніального світу. Міжнародні кризи та збройні конфлікти на початку ХХ ст. Україна в геополітичних планах Російської, Німецької, Австро-Угорської імперій на зламі ХХ-ХХІ ст.	<p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> показувати на карті країни Троїстого союзу й Антанги; характеризувати основні тенденції міжнародних відносин у другій половині ХХ ст.; пояснювати причини створення військово-політичних блоків <p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> поняття «геополітика», «військово-політичний союз», «мілітаризація», «метрополія». показувати на карті колоніальні володіння і сфери впливу великих держав (метрополій); характеризувати основні тенденції міжнародних відносин на початку ХХ ст.; пояснювати причини міжнародних криз і збройних конфліктів початку ХХ ст.; визначати наслідки боротьби європейських держав, США та Японії за переділ світу; пояснювати місце України в геополітичних стратегіях Російської, Німецької, Австро-Угорської імперій на зламі ХХ-ХХІ ст. <p><i>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт (на уроці):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> простежити (за доступними історичними джерелами) динаміку міжнародних відносин у другій половині ХХ ст. — на початку ХХІ ст., результати міркувань представити в резюме 	
29	Узагальнення. Тематичне оцінювання	Міжнародні відносини (друга половина ХХІ ст. — початок ХХІІ ст.)	Знання, розуміння та вміння з розділу 4	
Розділ 5. Розвиток культури і посвякденне життя (кінець ХХІІІ — початок ХХІІІІ ст.)				
30	Розвиток, освіта, науки і техніки	Урізноманітнення форм і напрямів освіти. Університет як автономна інституція. Поява вищих навчальних закладів технічного профілю. Наукові й технічні досягнення	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> важливі для сучасності наукові й технічні винаходи, здійснені впродовж «довгого» ХХІІІ ст.; найвідоміші правові пам'ятки ХХІІІ-ХХІІІІ ст.; основні наукові центри Європи та США. <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> характеризувати досягнення науки і техніки 	Учень має знати: • важливі для сучасності наукові й технічні винаходи, здійснені впродовж «довгого» ХХІІІ ст.;
31	Розвиток культури	Література та мистецтво. Зародження масової культури	<p><i>Учень має знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> основні культурні центри Європи та США. тенденції розвитку культури, основні стилі мистецтва, зміни в житті та світогляді людей упродовж «довгого» ХХІІІ ст. 	9 клас. Зарубіжна література. Розділ: Бароко і класицизм

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності учня	Міжпредметні зв'язки
	Практична робота		<ul style="list-style-type: none"> • поняття «романтизм», «класицизм», «реалізм», «еклектика», «модерн», «імпресіонізм», «масова культура». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • характеризувати досягнення духовної культури в провідних країнах світу, зміни у світогляді; • визначати прояви взаємодії культур народів Європи, Америки, Азії та Африки. <p><i>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт (на уроці):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • зібрати й укласти в таблиці перелік фактів, які свідчать про зародження в XIX ст. масової культури 	<p>Тема: Бароко як доба і художній напрям у європейській літературі й мистецтві. Видатні представники європейського бароко та їхні здобутки.</p> <p>(Учень розповідає про чинники формування класицизму, розрізняє істинні та фальшиві цінності, розуміє необхідність шанобливого ставлення до людини незалежно від її соціального стану.)</p> <p>9 клас. Зарубіжна література. Розділи: Просвітництво, Романтизм, Реалізм.</p> <p>(Учень розуміє специфіку сприйняття дійсності та цивілізаційних зрушень в умовах модернізаційних процесів XIX ст.)</p>
32	Вплив науково-технічної революції на суспільство. Практична робота	Масове виробництво. Науково-технічна революція зламу XIX–XX ст. та її вплив на людину й суспільство. Зміни у вигляді міст і сіл. Одяг. Індустріальні та традиційні суспільства. Емансипація	<p><i>Учень має розуміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • зміни в житті та світогляді людей упродовж «довгого» XIX ст.; • поняття «масове виробництво». <p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • зміни у світогляді й повсякденному житті; <p><i>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт (на уроці):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • зібрати й укласти в таблиці перелік фактів, які свідчать про зародження в XIX ст. масового виробництва 	
33	Лабораторно-практичне заняття «Повсякденне життя людей на початку XX ст.»		<p><i>Учень має вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • характеризувати зміни у світогляді й повсякденному житті. <p><i>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт (на уроці):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • підготувати презентацію «Повсякденне життя людей на початку XX ст.» 	
34	Узагальнення. Тематичне оцінювання	Розвиток культури і повсякденне життя (кінець XVIII — початок XX ст.)	Знання, розуміння та вміння з розділу 5	

Розділ 1. ЄВРОПА ПІД ЧАС ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ ТА НАПОЛЕОНІВСЬКИХ ВІЙН

Дата _____

Клас _____

Уроки 1–2. КРИЗА «СТАРОГО ПОРЯДКУ» І ФРАНЦУЗЬКА РЕВОЛЮЦІЯ КІНЦЯ ХVІІІ СТ.

Очікувані результати

Після цього уроку учень/учениця має

- **знати:** хронологічні межі й періодизацію Французької революції;
- **розуміти:** причинний зв'язок між ідеями епохи Просвітництва, кризою «старого порядку» і революцією у Франції; Французьку революцію як поштовх до модернізації в соціальній та культурній сферах життя Європи; поняття «конституційна монархія»;
- **вміти:** розкрити передумови і сутність Французької революції; обґрунтувати судження про історичне значення Декларації прав людини і громадянина, діяльності Дантона, Робесп'єра.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ УРОКУ

Повідомлення теми та мети уроку.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАТЬ

Робота з таблицею «Періодизація Нового часу»

I період (1492–1789 рр.)	II період (1789–1914 рр.)

1. Освоєння європейцями нових земель.
2. Початок промислового перевороту.
3. Поширення представницьких органів влади — парламенту.
4. Боротьба бездержавних народів за досягнення національної незалежності.
5. Зародження правової держави, становлення демократії, політичних партій.
6. Формування більшості сучасних європейських держав.
7. Провідне місце в суспільстві посіли підприємці-власники і наймані робітники.
8. Обмеження впливу католицької церкви.
9. Стрімкий розвиток науки, поява технічних винаходів.
10. Поширення ідей гуманізму.
11. Розвиток техніки, поява нових засобів зв'язку, транспорту, нових галузей промисловості (машинобудівної, хімічної, електротехнічної тощо).
12. Формування сучасних мов і національних культур.
13. Розвиток торгівлі, світового ринку.

Відповідь: I: — 1, 3, 6, 8, 9, 10.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Учитель готує учнів до роботи на уроці та повідомляє тему і мету уроку, яку оголошують і записують на дошці/екрані (краще це зробити заздалегідь), пояснює назву нової теми «Криза «старого порядку» і Французька революція кінця ХVІІІ ст.» й пропонує учням висловити свою думку щодо нового матеріалу та потреби його вивчення.

IV. СПРИЙНЯТТЯ ТА УСВІДОМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Франція наприкінці ХVІІІ ст.

Робота з візуальними джерелами

1. Яку інформацію про суспільний устрій Франції ми можемо отримати завдяки карикатурам ХVІІІ ст.?

2. Назвіть основні верстви французького суспільства, які з них є привілейованими, а які ні.
3. Кого ми можемо віднести до третього стану суспільства?

Французька карикатура XVIII ст. [1]

Французька карикатура XVIII ст. [2]

Робота з таблицею

- ◆ Скласти таблицю «Стани французького суспільства», використовуючи матеріал підручника та додаткові джерела інформації.

Стани французького суспільства	Перший стан	Другий стан	Третій стан
	Привілейовані		Непривілейовані
Станови групи			
Наявність політичних прав			
Сплачування податків			

Стан французької економіки напередодні революції

Робота з історичним джерелом

- ◆ Опрацюйте наведене джерело, дайте відповіді на запитання.
 1. Як ви вважаєте, на що перш за все звернув увагу А. Юнг?
 2. Про які наслідки, на вашу думку, попереджає автор?
 3. Чому автор наголошує на необхідності випуску товарів саме для бідняків?

Із книги англійського економіста Артура Юнга «Мандрівка Францією» (1787 р.)

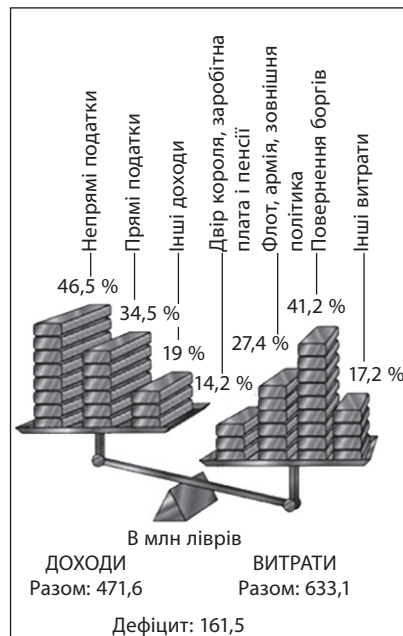
«Проїжджаючи через Пейрак, ми зустріли масу жебраків... У селянок відсутні панчохи, черевики, а в землеробів під час роботи немає на ногах не те що дерев'яного, а навіть будь-якого взуття. Ця потреба підриває в корені народний добробут, бо широке споживання серед бідняків важливіше, ніж серед багатих; становище бідняків, яке примушує їх утримуватися від придбання шкіряних і бавовняних виробів, слід визнати злом, що спричиняє надзвичайно важливі наслідки».

Робота з інфографікою

1. Яку інформацію про економічне становище Франції подано в інфографіці? [3]
2. Назвіть основні статті доходу держави та суспільні стани, що сплачують податки.

3. Назвіть основні статті державних витрат.

4. Зробіть висновок про економічний стан Франції напередодні революції.

Учитель. Франція наприкінці XVIII ст. — це аграрна країна, у якій переважали феодальні пережитки. Вони заважали розвиткові промисловості і торгівлі. Тому промисловий переворот у Франції все ще не відбувся.

Король Людовік XVI постійно змінював міністрів, намагався поповнити казну й навести лад у країні. Міністри Тюрго, Мальзербом, Каллон, Брієн, Неккер по черзі намагалися запобігти загостренню кризи, провести реформи, але всі вони зазнали поразки.

Французьке Просвітництво

Робота з поняттям

Просвітництво — ідейна течія кінця XVII–XVIII ст., заснована на переконанні у вирішальній ролі розуму й науки в пізнанні «природного порядку». Просвітники виступали проти феодально-абсолютистського режиму, за політичні свободи і громадянське рівноправ'я.

Робота з підручником

- ♦ Використовуючи матеріал підручника, складіть таблицю «Основні ідеї просвітителів».

Ідеї просвітителів	Вольтер	Монтеск'є	Дідро	Руссо
Державний устрій				
Права людини				
Приватна власність				
Релігія та церкви				

Французька революція кінця XVIII ст.

Робота з таблицею

- ♦ Слухаючи розповідь учителя, складіть таблицю «Періодизація Великої французької революції кінця XVIII ст.».

Орієнтовний вигляд таблиці

Дата	Період
20 червня 1789 — 10 серпня 1792 р.	Початок революції
10 серпня 1792 — 2 червня 1793 р.	Повалення монархії та встановлення республіки
2 червня 1793 — 27 липня 1794 р.	Якобінська диктатура
27 липня 1794 — 9 листопада 1799 р.	Термідоріанський режим

Робота з картою

- ♦ Використовуючи карту історичного атласу «Французька революція кінця XVIII ст.», показати:
 - 1) кордони Франції напередодні революції;
 - 2) місце і дату початку революції;
 - 3) міста, у яких відбулися найбільші революційні виступи;
 - 4) райони селянських заворушень.

Робота в групах

- ♦ Опрацювати історичні джерела і відповідати на запитання до них.

1-ша група опрацює уривок «Декларації прав людини і громадянина». 26 серпня 1789 р.

Запитання

1. Кого за документом вважали джерелом верховної влади?
2. Які невід’ємні природні права людини проголошували в документі?
3. Чи можна вважати, що «Декларація...» заклала підвалини правової держави у Франції? Чому?

2-га група. Декрет про знищення феодальних прав. 11 серпня 1789 р. [4]

Національні збори остаточно скасували феодальний устрій. Вони постановили, що без винагороди скасовуються лише ті феодальні й чиншеві повинності, які належать до особистісних та речових кріпосних прав, решта — за викуп. Розмір і спосіб викупу визначають Національні збори. Ті повинності, які цей декрет не забороняє, у подальшому будуть стягуватися за викуп.

Запитання

1. Як ви вважаєте, чому скасування деяких повинностей відбувалось за викупом?
2. Хто був у цьому зацікавлений?

3-тя група. Конституція Франції. 3 вересня 1791 р.

Конституція забезпечує такі громадянські права:

- усі громадяни мають вільний доступ до місць і посад, незалежно від будь-яких відмінностей, окрім тих, що постають з їхніх чеснот та можливостей;
- усі податки належним чином розподіляються поміж усіма громадянами, відповідно до їх статків;
- однакові правопорушення матимуть однакове покарання, незалежно від особистісних відмінностей;
- з власної волі пересуватися... не боячись бути затриманим або ув’язненим, інакше, як за законом, передбаченим Конституцією;
- з власної волі висловлюватись в усній та письмовій формі, друкувати, а також іншим чином поширювати свої думки, без жодної попередньої цензури ... а також провести обряди того віросповідання, до якого людина належить;

- вільно збиратися у громадських місцях, зберігаючи спокій та без зброї, дотримуючись поліцейських законів;
- вільно звертатись до відповідних органів влади з петиціями, підписаними окремими громадянами.

Запитання

1. Захист яких прав людини передбачала Конституція?
2. На вашу думку, яке з прав, гарантованих Конституцією, було найважливішим?

4-та група Декрет Законодавчих зборів «Батьківщина в небезпеці!».
11 липня 1792 р.

Хай всі, хто першими виявить бажання піднятися на захист того, що в них є найдорожчого, завжди пам'ятають, що вони французи і що вони вільні, хай їхні співгромадяни підтримають безпеку особистості й майна на місцях, хай посадові особи ревно пильнують і хай всі зі спокійною відвагою, що означає істинну силу, очікують заклику, щоби почати діяти, і тоді Вітчизну буде врятовано.

Запитання

1. Назвіть найголовніші цінності французького суспільства.
2. Що саме, на думку авторів документом, є головною запорукою перемоги?

Робота з картою

1. Назвіть держави, що брали участь у першій коаліції проти революційної Франції.
2. Назвіть осередки контрреволюційної еміграції.
3. Назвіть райони контрреволюційних повстань 1792–1794 рр.

Складання логічного ланцюжка

- ♦ Слухаючи розповідь учителя про про зміну форм державного правління у Франції протягом революції, складіть логічний ланцюжок.
Орієнтовний вигляд логічного ланцюжка

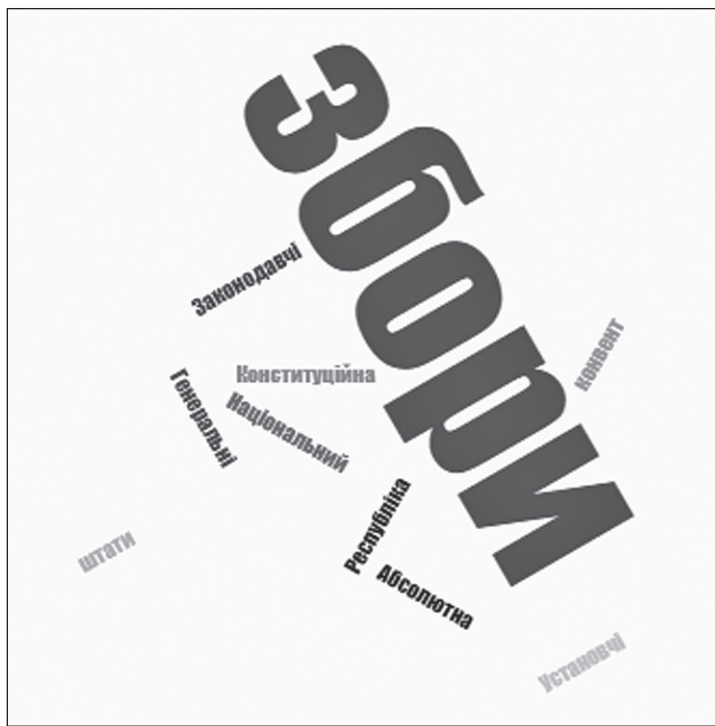
Творча практична робота

- ♦ На основі аналізу доступних джерел скласти історичний портрет діяча Французької революції.
1. «Дантон — батько французької демократії».
 2. «Робесп'єр — “скажена гієна” Французької революції».
 3. «Вольтер — батько Просвітництва».
 4. «Декларація прав людини і громадянина».
 5. «Мірабо — народний трибун чи авантюрист».

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Вправа «Хмара слів»

- ♦ Рогляньте «хмару слів» і складіть з ними речення. Дайте визначення наведеним термінам.

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати відповідний параграф підручника.
2. Підготувати презентацію «Кодекси Наполеона».

Використані джерела

1. <http://propagandahistory.ru/2283/Karikatury-na-Velikuyu-Frantsuzskuyu-revoljutsiyu/>
2. <http://catherine-catty.livejournal.com/165037.html>
3. <https://sites.google.com/site/professeurmasse/home/seconde/la-rvolution-franaise--laffirmation-dun-nouvel-univers-politique>
4. Всесвітня історія : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / С. О. Осмоловський, Т. В. Ладиченко. — К. : Генеза, 2009. — 240 с